

צ:

<div></div>	<div>עין משפט</div>
<div></div>	<div>נר מצוה</div>
א נמי' פ"ו מה'ל' תרומות הל' ב: <p>ג ב מ"י פ"ח מהלכות תשובה ל"א:</p> ד ג מ"י שם הלכה ז בהשגות ובהפירות שהיו צעל מ"ע בשם הרמב"ן:	

	
----------------------------	----------------------------

תורה אור השלם

- וַיְהִי לוֹ בֶן וַחֲמִישָׁא אֹתוֹ הָעָם בַּשָּׁעַר וַיָּמָתוּ: מלכים ב ז כ
- בן תרימו גם אתם תרומת ה' מכל מעשרותיכם אשר תקחו מאת בני יִשְׂרָאֵל ונתתם ממנו את תרומת ה' לַאֲהֲרֹן הַכֹּהֵן: במדבר יח כח
- וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי יִרְשָׁלַם לַתֵּת מִנְתֹּת הַבָּהֳרִים וְהַלִּוּיִם לִמְעַן יִחְזְקוּ בַתּוֹרַת ה': דברי הימים ב לא ד
- וַיִּשְׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׁאוּ עָלָיו חֲטָא וְמוֹתוּ בוֹ כִּי יִחַלְלֵהוּ אֲנִי ה' מִקְדָּשִׁם: ויקרא כב ט
- וַהֲשִׂיאוּ אוֹתָם עַן אֲשֶׁמָּה בַּבָּאֲלִים אֶת קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי ה' מִקְדָּשִׁם: ויקרא כב טו
- וְגַם הִקְמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לַתֵּת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מִגְרֵיהֶם אֲשֶׁר רָבָד בָּהֶּ: שמות ו ד
- וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֲרָף שׁוֹכֵב עִם אַבְתִּיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי גִבְרֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲבָדוּ וַהֲפֹר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר בְּרַתִּי אִתּוֹ: דברים לא טז
- יְחִיו מִתִּיךְ נִבְלָתִי וְקוֹמוּ הַקִּיצוּ וְרַנְנָה שִׁבְחִי עֲפָר כִּי טַל אֹרֶת טֶלֶף וְאָרֶץ רַפְאִים תִּפְלֹ: ישעיהו כ ט
- וַחֲכֹךְ בֵּין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדוֹ לְמִישְׁרֵיהֶם דּוֹבֵב שְׁפָתֵי יִשְׁנִים: שיר השירים ז י
- וּלְמַעַן תֹּאדְרִיכוּ יָמִים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְתִּיכֶם לַתֵּת לָהֶם וְלִקְרָעַם אֶרֶץ וְבֵת חֶלֶב וְדִבְשׁ: דברים יא ט
- וְאַתֶּם הַדִּבְקִים בֵּין אֱלֹהֵיכֶם דְּחִים בְּלִכְסֹם הַיּוֹם: דברים ד ד
- כִּי דָבַר ה' בְּזֶה וְאַת מַצֹּנוֹת הַפֶּה הַכֹּרֶת תִּכְרֹת וְהִנֵּפֶשׁ הַהוּא עֹנָה בָּהֶ: במדבר טו לא
- וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בֵּין רֶמֶה מִן הָאֲזֹרָח וּמִן הַגֵּזֶר אֵת ה' הוּא מַגְדֵּף וּבִכְרָתָהּ הִנֵּפֶשׁ הַהוּא מִקְרֵב עֲקֹה: במדבר טו ל
- יְדֵי פֶסֶת בֶּרֶךְ הָאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָהָרִים יִרְעֹשׂ כְּלָבָנוֹן פָּרוּ וַיִּצְיֹצוּ מַעִיר כַּעֲשֵׂב הָאָרֶץ: תהלים עב טז

מסורת הש"ס

א) מוֹתוּ יֵאֵ: בְּרִיתוֹ ט, ב) לִינִתָא בְּעִי"ן, ג) סִיבָּ מַכְאֹן אֲמַרו שְׁאִין טַמְטִין מַמְנָה לִכְכֵּן עִי"ה, ד) חוֹלִין קַל: ה) נִצְיָל הַכֹּהֵנִים וְהַלְוִיִּם, ו) נִפְסָחִים מַט: ע"ש, ז) יַעֲמוֹת ז, ע"ש בְּכֹרֶת לֹא: ע"ש, ח) רִשְׁיָל מ"י, ט) נְמוּיָן כַּח, י) נְקִידוּשִׁין ז: וְיִי"ן, יא) לַעִיל סָד: [שְׁבוּעוֹת יג], יב) [שְׁבוּעוֹת יג], יג) [כְּמוֹצוֹת קֹא: וְעִי מוֹסָפוֹת חוֹלִין קֹחַ: דְּרִיה מַטָּה, יד) רִשְׁיָל מ"י, טו) נִצְיָל מַחֲשֵׁה, טז) נְמוּיָן גַּב, יז) [קַל: יג], יח) נִצְיָל הַיּוֹם, יט) [לַעִיל סָד: כְּרִימוֹת יז],

	
----------------------------	----------------------------

הגהות הגר"א
א) גב' סימן לז"ק גס בשם קס. י"ב לר"ק ק"ס גש"ס ג"ס ס' כ"ל"ז:

	
----------------------------	----------------------------

לעזי רש"י
פרונגמי"ש [פרומי"ד]. להיות חסר נחתה.

	
----------------------------	----------------------------

מוסף רש"י
ריאמר לעם. ביושפט כתיב בדברי הימים, ספיה דקרא למען יחקרו בתורת ה' (וחזין קל:). מנח. חלק הסנה (שם). דובבות. ענת, לשון דבר שמרמה ומנצנץ (ביבשות יצ). והנזה הוא לו שזומה כמי (בכבודות לא). דברה תורה כלשון בני אדם. הכי משמעו בני אדם (נדרים ג). והלא כבר נאמר וגו' ונברחה. בלאתה פרשה עלמה גבי מגדף, ור"ע סבירא ליה מגדף הייט מנכך את השם, כדאמר בבכריות (ז:) ועולם ההא לא נפקא ליה בעי"ז אלא מהכרת תכרת, ור' ישמעאל לאו לר"ע פריך והלא כבר נאמר ונכרתה, דהא ר"ע מנכך את השם מוקיס לה, אלא טעמא דנפשיה קאמר והלא כבר נאמר ונכרתה, ולאנ סבירא ליה דבעי"ז כתיבא (נעיל טו).

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

ישעיה אמרו והוא קדם ליחזקאל שנתנצב צימי חזקיה והיה מתנצב

פסוק זה על שהיה עמיד יחזקאל להחיות מתים אצל לעולם הצא לא: **דובב**. פרונמי"ש צלע"ז כלומר נעות ומתנוודדות שפתי ישיני עפר מכלל שיחיו: **מרחשן** **שפופיהו צעלמא**. שפתותיהן נעות מעט בתוך הקצר אצל אין חיין ויואלין לאויר העולם וכרבי יוחנן וכו': **ולא קצלו ממנו עד שאמר להם וכו': חיים כלכם היום**. דהאי ט' יום מיותר הוא דמנ"י למכתב חיים כלכם מה תלמוד לומר היום כהיום מה היום וכו' כך שמעתי: **הנך שוכב עם אנוסין וקס**. הרי תחיית המתים העם הזה חונה הרי מה שעמד להיות: **פלגא צידך**. דמהאי קרא נפקא דיודע מה שעמדי: **וייפסס ולא העליסס**. כוז אתס אומרים ואין ממנש דבדכריס: **לאו לעולם הצא**. אלמנא יש תחיית המתים: **מהכרת סכרת**. הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הצא: **אינהו הוו אמרי ליה דכרה סורה כלשון בני אדם**. ולהכי אמר להו הכי כי היכי דלא להוי להו פתחון פה: **סכרת סכרת**. צעזדות כוכבים כתיב: **והלא כזר נאמר**. צעזדות כוכבים את ה' הוא מגדף ונכרתה דס"ל מגדף ק' היינו עובד עבודת כוכבים: **וכי שלשה עולמים יש וכו'**. ור"ע סבירא ליה דמגדף היינו מצרך השם: **והשפאל צין לרבי ישמעאל צין לר"ע עונה זה מאי עבדי ליה מצעי ליה וכו': שעונה זה**. שלא שז קודס מימה הוי בכרת אצל שז לא: **דחיי שדכי**. שהמתים חיים: **ויאלו מעיר**. שעמדין ישראל לניץ ולפרוח מעיר ירושלים וכדלמרינן (כתובות דף ק"ה). הקצ"ה עושה להם ממילות לנדיקים והולכין ועולין לירושלים:

אמרה

אתם לתת להם את ארץ כנען לכם לא נאמר אלא להם מכאן לתחיית המתים מן התורה: [א] **צד"ק ג"ם גש"ם ק"ם סימן**): שאלו מינין את רבן גמליאל מינין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים אמר להם מן התורה ומן הנביאים ולא קיבלו ממנו מן התורה דכתיב **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אַבְתִּיךָ וְקָם אֲמַרו לוֹ וּדִילְמָא וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה מִן הַנְּבִיאִים דְּכָתִיב יְחִיּוּ מִתִּיךְ נִבְלָתִי יְקוֹמוּן הַקִּיצוּ וְרַנְנָה שׁוֹכְנֵי עֲפָר כִּי טַל אֹרֶת טֶלֶף וְאָרֶץ רַפְאִים תִּפְלֹ וּדִילְמָא מַתִּים שֶׁהַחִיָּה יִחְזַקְאֵל מִן הַכְּתוּבִים דְּכָתִיב וְחֹכֶךְ בֵּין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרֵים דּוֹבֵב שְׁפָתֵי יִשְׁנִים וּדִילְמָא רַחוּשֵׁי מַרְחָשָׁן שְׁפוּתִיהָ בַּעֲלָמָא כר' יוחנן **וַיֹּחֲנֹן ר"י** ויוחנן משום ר"ש בן יהוצדק כל מי שנאמרה הלכה בשמו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר שנאמר דובב שפתי ישינים עד שאמר להם מקרא זה **וַיֹּאשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְתִּיכֶם לַתֵּת לָהֶם לָכֶם לֹא נֹאמַר אֵלָּא לָהֶם מִיִּכֵּן לַתְּחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה וי"א מן המקרא הזה אמר להם ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום **וְ** (פשיטא דחיים כולכם היום אלא אפילו ביום שכל העולם כולם מתים אתם חיים) מה היום כולכם קיימין אף לעוה"ב כולכם קיימין שאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה **אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה ויהושע בן חנניה מניין שהקב"ה מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות אמר להו תרווייהו מן המקרא הזה שנאמר וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אַבְתִּיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אֲמַר להו **וְ**נקוטו מיהא פלגא בידייכו דיודע מה שעתיד להיות איתמר גמי א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מינין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות שנאמר הנך שוכב עם אבותיך וקם וגו' תניא א"ר אליעזר בר' יוסי בדבר זה זייפתי ספרי מינים שהיו אומרים אין תחיית המתים מן התורה אמרתי להן זייפתם תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אין תחיית המתים מן התורה הרי הוא אומר **וְ**הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה הכרת תכרת בעולם הזה עונה בה לאימת לאו לעולם הבא א"ל רב פפא לאביי ולימא להו תרווייהו מהכרת תכרת אינהו הוו אמרי ליה **וְ**דברה תורה כלשון בני אדם כתנאי **וְ**הכרת תכרת **וְ**הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא דברי ר"ע אמר לו ר' ישמעאל והלא כבר נאמר **וְ**את ה' הוא מגדף ונכרתה וכי שלשה עולמים יש אלא ונכרתה בעולם הזה הכרת לעולם הבא הכרת תכרת דברה תורה כלשון בני אדם בין ר' ישמעאל ובין ר"ע עונה בה מאי עבדי ביה לכדתנאי **וְ**יכול אפילו עשה תשובה ת"ל עונה בה לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה שאלה קליאופטרא מלכתא את ר"מ אמרה ידענא דחיי שכבי דכתיב **וְ**יִצְיֹצוּ מַעִיר כַּעֲשֵׂב הָאָרֶץ אֲלֵא כִשְׁהוּ עוֹמְדִין עוֹמְדִין או בלבושיהו עומדין אמר לה **ק"ו** מחיטה **וְ**ימה חיטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושין צדיקים שנקברים בלבושיהו על אחת כמה וכמה א"ל קיסר לרבן גמליאל אמריתו דשכבי חיי הא הוו עפרא ועפרא מי קא חיי אמרה******

ויהי לו כן וירמסו אוסו. דדדבר שכפר זו נדון שלא אכל משם ונרמס

ברגלי הצאים לקנות: **וְ**(וכי אהרן קיים לעולם. כלומר וכי אהרן חיה כל כך שתנחן לו תרומה והלא לא נכנס לארץ ישראל ומאי האי דקאמר ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן): **לעולם קיים**. לאו

דיוקא אלא כלומר הלא לא נגזר עליו שיחיה כל כך: **שעמיד לחיות**. לעולם הצא: **דבי רבי ישמעאל סנא**. הא דכתיבי לאהרן לאו להכי הוא דאמא אלא לומר לך כאהרן וכו': מה **ארי ספק דורס ואוכל**. ואין אנו יודעין כשנוטל בהמה מן העדר אם דעתו לדורסה ולאוכלה מיד קודם שתסריט או לא אלא לטרוף ולמלא (חורו) [תאומון ולאחר זמן יאכלנה כשתסריט ור"ג כהן עס הארץ כשאנו נותנין לו תרומה בידו אין אנו יודעין אם יאכלנה צטירה או צטומאה. נאי נמין ספק דורס שארי דרכו לדרוס ולרמוס בהמה ברגליו ואוכלה כשהיא

דרוסה מנוולת ופעמים שנותנה צחורו ואינה מנוולת: **עון אשמה**. עונות הרבה מטעין עליו: **באכלס אס קדשיהס**. ומתרגמינן במיכלהון צסואצא ית קודשיהון: **אלא להס**. דמשמע שהצטיה הקצ"ה לאצותינו אצרהס יצחק ויעקב שימן להס ארץ ישראל וכי להס ניתנה והלא לצנייהס ניתנה אלא מלמד שעמדין לחיות ועמיד הקצ"ה לימן להס את ארץ ישראל: **הנך שוכב עם אנוסין וקס**. הנה אתה מת שוכב והנה אתה קס שמחיה לעמיד לנא והאי וקס אהנך קאי: **דילמא וקס העס וונס**. דלקמי' קאי ולא אדלעיל והיינו אחד **ס' מג'** מקראות שאין להס הכרע' **יחיו מסין**. דמתים שנארץ ישראל יחיו: **נצנצו יקומון**. אפי' נפלים יחיו במסכת כתובות **ס'**: **ודילמא מסים שהחיה יחזקאל** דההיא קרא יחיו ממך

אתם לתת להם את ארץ כנען לכם לא נאמר אלא להם מכאן לתחיית המתים מן התורה: [א] **צד"ק ג"ם גש"ם ק"ם סימן**): שאלו מינין את רבן גמליאל מינין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים אמר להם מן התורה ומן הכתובים ולא קיבלו ממנו מן התורה דכתיב **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אַבְתִּיךָ וְקָם אֲמַרו לוֹ וּדִילְמָא וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה מִן הַנְּבִיאִים דְּכָתִיב יְחִיּוּ מִתִּיךְ נִבְלָתִי יְקוֹמוּן הַקִּיצוּ וְרַנְנָה שׁוֹכְנֵי עֲפָר כִּי טַל אֹרֶת טֶלֶף וְאָרֶץ רַפְאִים תִּפְלֹ וּדִילְמָא מַתִּים שֶׁהַחִיָּה יִחְזַקְאֵל מִן הַכְּתוּבִים דְּכָתִיב וְחֹכֶךְ בֵּין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרֵים דּוֹבֵב שְׁפָתֵי יִשְׁנִים וּדִילְמָא רַחוּשֵׁי מַרְחָשָׁן שְׁפוּתִיהָ בַּעֲלָמָא כר' יוחנן **וַיֹּחֲנֹן ר"י** ויוחנן משום ר"ש בן יהוצדק כל מי שנאמרה הלכה בשמו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר שנאמר דובב שפתי ישינים עד שאמר להם מקרא זה **וַיֹּאשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְתִּיכֶם לַתֵּת לָהֶם לָכֶם לֹא נֹאמַר אֵלָּא לָהֶם מִיִּכֵּן לַתְּחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה וי"א מן המקרא הזה אמר להם ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום **וְ** (פשיטא דחיים כולכם היום אלא אפילו ביום שכל העולם כולם מתים אתם חיים) מה היום כולכם קיימין אף לעוה"ב כולכם קיימין שאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה **אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה ויהושע בן חנניה מניין שהקב"ה מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות אמר להו תרווייהו מן המקרא הזה שנאמר וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אַבְתִּיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אֲמַר להו **וְ**נקוטו מיהא פלגא בידייכו דיודע מה שעתיד להיות איתמר גמי א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מינין שהקדוש ברוך הוא מחיה מתים ויודע מה שעתיד להיות שנאמר הנך שוכב עם אבותיך וקם וגו' תניא א"ר אליעזר בר' יוסי בדבר זה זייפתי ספרי מינים שהיו אומרים אין תחיית המתים מן התורה אמרתי להן זייפתם תורתכם ולא העליתם בידכם כלום שאתם אומרים אין תחיית המתים מן התורה הרי הוא אומר **וְ**הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה הכרת תכרת בעולם הזה עונה בה לאימת לאו לעולם הבא א"ל רב פפא לאביי ולימא להו תרווייהו מהכרת תכרת אינהו הוו אמרי ליה **וְ**דברה תורה כלשון בני אדם כתנאי **וְ**הכרת תכרת **וְ**הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא דברי ר"ע אמר לו ר' ישמעאל והלא כבר נאמר **וְ**את ה' הוא מגדף ונכרתה וכי שלשה עולמים יש אלא ונכרתה בעולם הזה הכרת לעולם הבא הכרת תכרת דברה תורה כלשון בני אדם בין ר' ישמעאל ובין ר"ע עונה בה מאי עבדי ביה לכדתנאי **וְ**יכול אפילו עשה תשובה ת"ל עונה בה לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה שאלה קליאופטרא מלכתא את ר"מ אמרה ידענא דחיי שכבי דכתיב **וְ**יִצְיֹצוּ מַעִיר כַּעֲשֵׂב הָאָרֶץ אֲלֵא כִשְׁהוּ עוֹמְדִין עוֹמְדִין או בלבושיהו עומדין אמר לה **ק"ו** מחיטה **וְ**ימה חיטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושין צדיקים שנקברים בלבושיהו על אחת כמה וכמה א"ל קיסר לרבן גמליאל אמריתו דשכבי חיי הא הוו עפרא ועפרא מי קא חיי אמרה******